

АГАТА КРИСТИ СЛУЧАЯТ С ИЗЧЕЗНАЛОТО ЗАВЕЩАНИЕ

Превод от английски: Радостина Атанасова, 1988

chitanka.info

Проблемът, с чието разрешаване ни натовари мис Вайълет Марш, дойде като едно приятно разнообразие в нашата обичайна работа. Поаро бе получил кратко и делово писмо от тази дама, с което тя молеше за среща и на което той беше отговорил, че ще я приеме в единадесет часа на следващия ден.

Дойде навреме — висока, хубава млада жена, обикновено, но спретнато облечена. Държеше се уверено и делово. Млада дама, решена да успее в живота. Аз самият не съм почитател на така наречената Еманципирана Жена и въпреки приятната си външност нашата гостенка не ми направи много добро впечатление.

— Случаят, който ме води при вас, мосю Поаро, е доста необикновен — заговори тя, след като бе приела поканата да седне. — Най-добре ще е да ви разкажа всичко от начало до край.

— Както обичате, мадмоазел.

— Твърде рано останах без родители. Баща ми беше син на дребен фермер, от Девъншир. Чифликът бил беден. Братът на баща ми Андрю (по-възрастният) емигрирал в Австралия, където се наредил много добре и забогатял благодарение на успешни спекулации със земя. Земеделският живот пък не бил по сърце на по-малкия брат Роджър (моя баща). Той получил известно образование и станал чиновник в малка фирма. Оженил се за жена с малко по-високо обществено положение — майка ми беше дъщеря на беден художник. Когато бях на шест години, баща ми почина. На четиринадесет останах и без майка. Малко след смъртта ѝ единственият ми жив роднина, чичо Андрю, се върна от Австралия и си купи имот — „Дивата ябълка“ — в родния си край. Бе изключително добър към осиротялото дете на брат си — взе ме да живея при него и във всяко отношение се държеше с мен като със собствена дъщеря.

„Дивата ябълка“ е само една чифликчийска къща, въпреки че я наричат „имение“. Земеделието бе в кръвта на чичо ми и той непрекъснато се интересуваше от най-различни съвременни методи. Макар с мен да беше самата доброта, дълбоко вкоренените му представи за възпитанието на жените ми се струваха доста странни. Тъй като самият беше човек без образование, въпреки че притежаваше забележителна находчивост, той никак не ценеше „книжните познания“. Особено се противопоставяше на образованието на жените. Според него момичетата трябвало да се учат само на практически

домакински занимания и мандраджийство, да бъдат полезни в къщната работа и да нямат нищо общо с учене и книги. Чичо искаше да ме възпита по този начин — за мое голямо огорчение и безпокойство. Открито се противопоставих. Знаех, че съм умна, и домакинските задължения никак не ме привличаха. Двамата често и доста остро спорехме по този въпрос и макар и много привързани един към друг, никой не отстъпваше. Имах щастието да спечеля стипендия и известно време успях да отстоявам своето. Кризата настъпи, когато реших да продължа учението си в университет. Имах малко собствени пари, наследени от майка ми, но бях твърдо решена да използвам способностите, с които бог ме е дарил. Стигна се до един дълъг окончателен спор с чичо. Той изрази съвсем ясно намеренията си. Тъй като нямаше други близки роднини, каза, че смятал да ме направи единствената си наследница. Както вече споменах, той беше много богат. Но ако не се откажех от тези мои „ултрамодерни“ идеи, не трябваше да очаквам нищо от него. Отговорът ми бе учтив, но твърд. Винаги ще си остана дълбоко привързана към него, казах аз, но ще водя такъв живот, какъвто съм си избрала. А неговите последни думи бяха: „Ти имаш добро мнение за ума си, моето момиче. Аз нямам книжно образование, но въпреки това някой ден ще премеря сили с теб. И тогава ще видим кой ще спечели.“

— Това бе преди девет години. Понякога през почивните дни ходех на гости на чичо. Отношенията ни бяха съвсем приятелски, въпреки че възгледите му оставаха непроменени. Той нито веднъж не заговори за приемането ми в университета или пък за дипломирането ми. През последните три години здравето му непрекъснато се влошаваше, а преди един месец почина.

— Сега вече стигам до онова, което ме води при вас. Чичо ми остави едно крайно необикновено завещание. Имението остава на мое разположение за една година. През това време, цитирам: „моята умна племенница има възможност да докаже своята находчивост.“ В края на този период, „след като моята находчивост победи нейната“, къщата и цялото солидно богатство на чичо ми стават собственост на различни благотворителни дружества.

— Това е голям удар за вас, мадмоазел, при положение че вие сте единствената роднина на мистър Марш.

— Аз не го приемам така. Чичо Андрю честно ме предупреди и аз сама направих избора си. След като не се съобразих с желанията му, той бе в пълното си право да остави имуществото си на когото пожелае.

— Завещанието беше ли оформено от адвокат?

— Не. Беше написано на специална напечатана бланка и подписано от съпрузите, които живееха в къщата и се грижеха за чичо.

— Може би има възможност за обжалване на такова завещание?

— Не бих и помислила да направя това.

— Тогава вие гледате на завещанието като на честно предизвикателство от страна на вашия чичо?

— Правилно сте ме разбрали.

— Разбира се, може да се изтълкува и така — каза Поаро замислено. — Някъде в тази стара, с много пристройки къща чичо ви е скрил или пари, или може би второ завещание у ви е предоставил една година, за да използвате своята съобразителност и да го откриете.

— Точно така, мосю Поаро. И с това, че поставям вашата съобразителност над моята, аз ви правя комплимент.

— О, но това е много мило от ваша страна. Сивите ми клетки са на вашите услуги. Вие самата търсихте ли някъде?

— Съвсем бегло. Но твърде много уважавам неоспоримите качества на чичо, за да си въобразявам, че задачата ще е лесна.

— Носите ли завещанието или пък копие от него?

Мис Марш подаде документа на Поаро. Кимайки, той го прочете набързо.

— Направено е преди три години. Дата — 25 март, часът също е посочен — 11 ч., а това е много показателно и стеснява кръга на нашите разследвания. Със сигурност ще трябва да търсим друго завещание, което, да речем, направено дори само половин час след това, го анулира автоматично. Мадмоазел, този ваш проблем изисква изобретателност. Ще ми бъде безкрайно приятно да го разреши във ваша полза. При все че чичо ви е бил умен човек, сивите му клетки едва ли могат да се сравнят с тези на Еркюл Поаро. (Самомнението на Поаро наистина не знаеше граници!)

— За радост в момента не съм зает с нищо друго. Хейстингз и аз ще тръгнем за „Дивата ябълка“ довечера. Предполагам, че съпрузите, които са се грижили за чичо ви, са още там?

— Да. Казват се Бейкър.

Пристигнахме късно вечерта. Мистър и мисис Бейкър, получили вече телеграма от мис Марш, ни очакваха. Те бяха приятна двойка: мъжът — съсухрен, със сбръчкано, кръгло като ябълка лице и розови бузи, а огромната му съпруга — невъзмутима, както подобава на истинска девънширка.

Пътуването с влака, а и осемте мили с кола от гарата до имението, доста ни умориха. Затова си легнахме веднага след вечерята от печено пиле, ябълков сладкиш и девънширски крем.

На сутринта, след като ликвидирахме една чудесна закуска, започнахме истинското търсене в малка, облицована в дърво стая — кабинета и всекидневната на покойния. До стената стоеше бюро с извит сгъваем капак. В него открихме множество документи — всичките грижливо надписани. Видът на дълбокото кожено кресло наблизко ясно показваше, че е било любимото място за почивка на мистър Марш. Отсреща пък имаше голямо, застлано с басма канапе. Същата избеляла басма със старомоден десен покриваше и ниските и широки места за сядане в еркера на прозореца.

— Eh bien, mon ami^[1] — каза Поаро и запали една от тънките си пури, — трябва да си съставим план на действие. Аз вече поогледах къщата, но смятам, че единствено в тази стая можем да открием нещо. Първо да проверим много внимателно всеки един документ в бюрото. Естествено не очаквам да намерим завещанието тук. Но някоя на вид невинна хартийка може да ни заведе до мястото, където то е скрито. Преди това обаче ми е необходима малко информация. Дръпни звънеца, моля те.

Направих това и докато чакахме, Поаро закрачи напред-назад. В погледа му се четеше одобрение.

— Човек на реда е бил този мистър Марш. Погледни колко грижливо са надписани отделните купчинки документи. Ами ключовете за чекмеджетата — всеки си има етикет от слонова кост. Също и този от бюфета с порцелановите съдове. Виж само как са подредени! Такава прецизност стопля сърцето. Тук нищо не дразни окото...

Той изведнъж млъкна — погледът му се спря на ключа за самото бюро, от който висеше мръсен плик за писмо. Поаро се намръщи и го взе. На него с нечетлив почерк беше надраскано: „Ключ за бюрото“ — нещо съвсем различно от спретнатите етикети на останалите ключове.

— Несвойствено за характера на мистър Марш, мога да се закълна в това — каза Поаро начумерено. — Но кой друг е бил в къщата? Само мис Марш, а и тя, ако не се лъжа, е млада дама с вкус към реда.

В отговор на нашето позвъняване влезе Бейкър.

— Бихте ли извикали и мадам, вашата съпруга, за да ви задам няколко въпроса?

Бейкър излезе и скоро се върна заедно с жена си, която бършеше ръце в престилката си, а лицето ѝ цялото сияеше. С няколко думи Поаро обясни предмета на нашето посещение. Съпрузите веднага реагираха със съчувствие:

— На нас хич не ни се ще да видим мис Вайълет лишена от това, което ѝ се полага — заяви жената. — За нея ще бъде ужасно тежко разни болници да вземат всичко.

Поаро започна с въпросите си. Да, мистър и мисис Бейкър си спомняха съвсем ясно, че са подписали завещанието. Мистър Марш бе изпратил Бейкър до съседния град да купи две специални бланки.

— Две? — повтори Поаро остро.

— Да, сър. За всеки случай, предполагам — да не би да сбърка нещо. А той точно това и направи. Ние подписахме едно...

— По кое време на деня се случи това?

Бейкър се почеса по главата, но жена му го изпревари:

— Ами да, тъкмо бях сложила млякото да се вари — за какаото на господаря 8 11 ч. Не помниш ли? Беше изкипяло цялото, когато се върнах в кухнята.

— А после?

— След около час пак ни викна. „Сбърках нещо, каза старият господар, и скъсах завещанието. Ще трябва пак да се подпишете.“ Подписахме се пак. После ни даде по една хубава сумичка. „Нищо не съм ви оставил в завещанието, каза той, но всяка година, докато съм жив, ще ви давам по толкова, че да имате нещо заделено, когато умра.“ И наистина така направи.

Поаро се замисли.

— След като се подписахте втория път, какво направи мистър Марш? Знаете ли?

— Отиде до селото да плаща някакви сметки.

Това не изглеждаше много обнадеждаващо и следващият въпрос на Поаро бе в друга посока:

— Това почеркът на господаря ви ли е? — попита той и им показа ключа от бюрото.

Може и да ми се е сторило, но сякаш мина известно време, преди Бейкър да отговори утвърдително. „Лъже, помислих си, но защо?“

— Мистър Марш давал ли е къщата под наем — идвали ли са непознати през последните три години?

— Не, сър.

— А гости?

— Само мис Вайълет.

— Значи никакви външни хора не са били в тази стая?

— Никакви, сър.

— Забравяш за работниците, Джим — обади се жената.

— Работници? — Поаро се обърна рязко към нея. — Какви работници?

Жената обясни, че преди около две години и половина идвали работници да ремонтират къщата, но не ѝ беше много ясно в какво точно се е състоял ремонтът. Гледаше на това по-скоро като на безсмислена прищявка на господаря си. Имало работа и в кабинета, но през това време мистър Марш бил забранил и на двамата да влизат там. За съжаление те не помнеха името на наетата фирма, а само това, че се намирала в Плимът.

— Напредваме, Хейстингз — каза Поаро, потривайки ръце, докато Бейкър и жена му излизаха от стаята. — Явно е направил второ завещание и после е извикал хора да изработят подходящо скривалище. Само ще си губим времето, ако започнем да разбиваме пода и да чукаме по стените. Затова отиваме в Плимът.

Без особени затруднения се добрахме до информацията, която ни интересуваше. След един-два неуспешни опита попаднахме на фирмата, от чиито услуги се беше ползувал мистър Марш, и сред дългогодишните служещи лесно открихме работниците, които той бе наел. Двамата си спомняха поръчката съвсем ясно. Освен най-различните дребни поправки те извадили една от тухлите на

старовремската камина, направили дупка вътре и после така я закрили, че било невъзможно да се забележи къде е. С натискане на втората тухла от края цялото устройство се повдигало. Работата била доста сложна, а и старият джентълмен много придириал. Човекът, който ни даде тези сведения, се казваше Коган — висок, слаб мъж с прошарени мустаци. Изглеждаше интелигентен.

Върнахме се в „Дивата ябълка“ ентузиазирани и след като се заключихме в кабинета, се захем да използваме току-що придобитата информация. Бе невъзможно да се открие някакъв белег по тухлите, но когато натиснахме втората от края, дълбока кухня се показа пред нас. Поаро нетърпеливо пъкна ръка вътре. Внезапно самодоволното му въодушевление се изпари и смайване се изписа на лицето му. В ръката си държеше само обгорял къс твърда хартия — единственото нещо в скривалището.

— Sacre!^[2] — извика Поаро ядосано. — Някой ни е изпреварил!

Припряно заразглеждахме парчето хартия. Несъмнено беше остатък от онова, което търсехме. Виждаше се само част от подписа на Бейкър и нищо, подсказващо условията на завещанието.

Поаро седна на пода с такова изражение, че щях да се разсмея, ако не се чувствувахме така отчаяни.

— Нищо не разбирам! — изръмжа той. — Кой е унищожил това? С каква цел?

— Семейство Бейкър? — обадох се аз.

— Pourquoi?^[3] Господинът не им е оставил нищо и в двете завещания. Освен това сигурно предпочитат да останат с мис Марш, което ще е невъзможно, ако имотът стане собственост на някоя болница. Кой е заинтересован от изчезването на това завещание? Болниците — да, но тях едва ли можем да подозираме.

— Може би старецът си е променил решението и сам го е унищожил — подказах аз.

Поаро се изправи, изтупвайки панталона си с обичайното усърдие.

— Това е вероятно — призна той. — Една от по-смислените ти забележки, Хейстингз. Е добре, тук не можем да свършим нищо повече. Направихме всичко възможно. Успешно премерихме сили с находчивостта на покойния Андрю Марш, но за съжаление

материалното положение на племенницата му не стана по-добро в резултат на нашия успех.

Веднага тръгнахме за гарата и едва смогнахме да хванем влак за Лондон, макар и не експреса. Поаро беше недоволен и тъжен. Аз пък бях уморен и задряхах в един ъгъл.

Внезапно, точно когато влакът тръгваше от гарата в Тонтън, Поаро изкрещя пронизително:

— Бързо, Хейстингз! Събуждай се и скачай! Скачай, моля ти се!

Преди да разбере какво става, ние вече стояхме на перона — без шапки и без куфари, — а влакът изчезваше в тъмнината. Бях вбесен. Но Поаро не ми обърна никакво внимание.

— Какъв глупак съм бил! — викаше той. — Три пъти глупак! Вече никога няма да се хваля със сивите си клетки.

— Това поне е нещо — кисело отвърнах аз. — Но какво всъщност става?

Както обикновено, когато беше зает със собствените си мисли, Поаро не ме чу.

— Плащането на сметките — съвсем го бях забравил. Да, но къде? Къде? Няма значение, не може да греша. Трябва незабавно да се върнем.

По-лесно да се каже, отколкото да се направи. Успяхме да вземем пътнически влак до Ексетър, а оттам Поаро нае кола. Пристигнахме в „Дивата ябълка“ в малките часове. Пропускам объркването на мистър и мисис Бейкър, които с мъка успяхме да разбудим. Забравил всички около себе си, Поаро веднага се запъти към кабинета.

— Бях не три, а тридесет и шест пъти глупак, приятелю — благоволи да каже той. — Гледай сега!

Отиде направо до бюрото, извади ключа и отдели плика от него. Аз само гледах с недоумение. Нима е възможно да се надява, че ще намери голяма бланка за завещание в това малко пликче? Много внимателно Поаро го разгъна и го приглади с ръка. След това запали огън в камината и поднесе към пламъка бялата вътрешна страна на плика. След няколко минути на нея започнаха да се появяват неясни букви.

— Погледни, *mon ami* — извика Поаро победоносно.

Погледнах и видях няколко реда (буквите бяха все още бледи), с които мистър Марш заявяваше, че оставя всичко на своята племенница

Вайълет Марш. Датата бе 25 март, часът — 12,30, а подписите — на Албърт Пайк, сладкар, и Джеки Пайк, негова съпруга.

— Но законно ли е? — едва успях да проговоря.

— Доколкото зная, не съществува закон, забраняващ писането на завещание със смес от избледняващо и симпатично мастило. Намерението на завещателя е ясно изразено, а наследницата е единствената му жива роднина. Но, Хейстингз, помисли само колко проникателен е бил! Предвидил е всичко, което търсецният завещанието би направил — и аз, нещастният глупак, направих. Той купува две бланки, кара слугите да се подпишат два пъти, а след това излиза с истинското завещание, написано на мръсен плик, и писалка с тази негова мастилена смес. Под някакъв предлог накарва сладкаря и жена му да сложат подписите си под неговия. После завързва плика за ключа на това бюро и започва да се усмихва доволно. Ако племенницата му разкрие уловката, ще оправдае избора си на път в живота и образованието си и ще е добре дошла да наследи парите му.

— Но тя не разкри уловката, нали? — бавно казах аз. — Не е честно. Всъщност спечели старецът.

— Не, Хейстингз. Ти се заблуждаваш. Натоварвайки мен с този проблем, мис Марш доказва интелигентността си и ползата от това жените да са образовани. Винаги се обръщай към експерта. Младата дама напълно заслужи парите на чичо си.

Чудя се, много се чудя какво би казал старият Андрю Марш!

[1] Е, приятелю — б.пр. ↑

[2] По дяволите — б.пр. ↑

[3] Защо? — б.пр. ↑

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
8/1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.